

FAMILIA

DIARIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU — LITERARIU.

Enigma.

— Schitia. —

(Urmare si fine.)

III.

Tinerii suferiau cumplitu.

Stefanu cercă se se apropie de Mari'a, dar' biét'a féta nu mai poteá parasi cas'a, erá secvestrata. Elu primí chiar' unu avisu din partea Luncénului, cá va considerá cá unu casu de resbelu ori-ce incercare de apropiere.

Stefanu incercá se scrie iubitei s'ale, dar' tóta lumea tremura de Luncénu si nu cutezá se se insarcineze cu predarea unei scrisori.

Nu mai sciá ce se faca bietulu baiatu, í-i veajá se se impusce.

Totu Mari'a trebui se gasésca mijlocu de mântuire.

Intr'o dí unu baietiandru din satu aduse la Baltesci urmatoriulu biletu:

— „De séra tat'a lipsesce de a-casa. Tóte „usile suntu incuiate, dar' poti veni la balconu, unde ne vomu poté vedé si vorbi „printre zabrelele ferestrei. Te iubescu si „te asceptu. Mari'a.“ —

Stefanu se cutremurá de bucurie. Dar' linsicindu-se 'si aduse a-minte, cá balconulu erá la o inaltíme cá de patru metri; cum va ajunge pâna acolo? Cum? . . . Cá Romeo.

Din Parisu cumperáse, cá obiectu de curiositate, o scara de metasa, usíora si solida; atunci nu-sí inchipuise cá-i va servi vre-odata.

Acésta idea 'lu facú se zimbésca. Balconulu si iubit'a lui, scar'a de metasa si elu: erá Romeo si Juliet'a la balconu.

Dar' de-odata se infiorá; óre sfêrsítulu amorului seu erá se fia totu atâtu de tragicu? . . .

Sér'a sosí blânda si poetica, cu aderile ei parfumate, cu ciripítulu somnuosu alu paseriloru, cu frémétulu frundieleru si murmurulu ríuletíului, in sfêrsítu cu miile de glasuri line, care paru rogatiunea de séra a toturoru vietatíloru.

Stefanu puse in busunariu scar'a de metasa, luá unu revolveru incarcatu pentru ori-ce întêmplare si plecá. Pe drumu, pentru a se convinge despre bun'a calitate a cartusieloru s'ale, dede o pușcatura, care desceptá ecourile padurei si latratulu indepartatu alu câniloru din satu.

Erá seninu si lun'a plina luminá magicu. Acésta impregiurare erá cá de favorabila pentru aventur'a lui Stefanu, dar' elu n'aveá ce alege. De alt'cum balconulu Mariei erá cá de umbra.

Tênerulu ratací impregiurulu casei, pâna cându se stinsera tóte luminarile, semnu cá slugile se culcasera. Singura feréstr'a Mariei erá illuminata. Têner'a féta asceptá. Ea se preumblá agitata prin odaia, se uitá din cându in cându pe feréstra, ducúndu mân'a la ochi; in fine deschise feréstr'a si printre zabrelele de fieru aspirá aerulu parfumatu alu serei.

In acél'asi momentu Stefanu, cá electrisatu, sarí preste zidulu de imprejmuire si se apropiá de balconu. Câni de paza venira se-i linga mâunile.

Mari'a scóse unu usioru típetu si dusè mân'a la inima.

Stefanu dintr'o singura aruncatura acatià de fiérele balconului scar'a de metasa si incepù a se urcă.

— „Stefane!“ suspină galesia tiner'a féta.

— „Nu este Stefanu,“ respuse tînerulu urcându cu repeditiune scar'a, „este Romeo, vine la Juliet'a lui.“

— „Romeo, scumpulu meu Romeo!“

— „Julieto, ângerulu meu, éta-me!“

Stefanu intinse mân'a cá se apuce braçulu de zapada alu Mariei.

— „Inca nu!“ strigà o vóce aspra si o detunatura resună.

— „O tata, ce ai facutu,“ tîpà Mari'a desperata.

Stefanu siovaí, cercà a se tiéné de scări, dar' pierdù poterile si se pravali la paméntu siop-tindu: „Adio, Julieto!“

Mari'a lesînà.

Luncénu cu figur'a incrunzata si cu ochiulu selbaticu smulse scar'a de pe balconu si se facù nevediatu.

IV.

Servitorii desceptati prin detunatura, esfra spariosi din odaia loru si, dupa-ce căutara câteva minute prin curte, gasira pe Stefanu lesinat u plinu de sânge.

— „E coconasiulu! Aoleo, maica prea curata, ce-o mai fi si asta,“ strigà unulu.

— „E plinu de sânge,“ observà altulu. „Me ducu se chiamu pe dlu doftoru, a sositu in satu dela amédi; e cu dlu procuroru in gazda la dlu primariu.“

— „Pléca iute!“ intervení o jupânesa be-trâna, care conduceá gospodari'a Luncénului. „Ér' voi aduceti pe coconasiu in sofragerie. I! ce pè-catu, cà nu e boieriulu a-casa... Si coconiti'a s'o fi culcatu, de n'a auditu nimicu...“

Stefanu fù desbracatu cu ingrigire. Ran'a erà in partea drepta, intre còste, sângele mai curgeá, desí camasi'a se căm lipise. In câteva secunde iscusit'a jupânesa, totu bocindu-se, spalà ran'a si o legà bine cu o cărpa de inu stropita cu cifelnicu, *) cum dîcea ea.

Apoi udà la tèmple cu otietu pe bietulu Stefanu, care intredeschise ochii si murmurà cu-viute neintielese.

In acel'si momentu se audi uruitulu unei trasuri in curte. Doctorulu si procurorulu intrara in sofragerie condusi de servitoriulu, care îi chemase.

Tînerulu doctoru visità ran'a, corese pansamentulu si disè cătra procuroru:

„Ran'a a fostu facuta cu unu glontiu de revolveru. Din norocire proiectilulu a alunecatu pre lînga còsta si a sdrobotu numai pielea. Slabitiunea bolnavului provine mai multu dintr'o contusiune seriósã la céfa, care pare a fi rezultatulu caderei dela óre-care inaltîme.“

*) acidu fenicu séu carbolicu, atisepticu energeticu.

Doctorulu inca nu sfêrsise bine si o nóua uruitura se audi. Erà Luncénu.

Inainte de a fi întêlnitu vre-unu servitoriu, elu se urcà repede in odaia Mariei, 'si redicà fét'a de josu, o puse pe unu patu si cu desmier-dari si ingrigiri de mama o desceptà din lesîu.

— „Ce este? ce s'a întemplat?“ dîse ea cu vóce slaba.

— „Nu e nimicu, dragutia,“ o linisí Luncénu dându vócei s'ale aspre tonuri mai dulci, „totulu e bine. Liniscesce-te nitielu, voui vení numai decátu la tine.“

Elu esí din odaia Mariei. Pe scara întêluf pe jupânes'a, care veniá intr'unu sufletu se-i spuna cele întemplate.

— „Dlu doftoru cu dlu procuroru,“ sfêrsi ea, „suntu in sofragerie.“

— „Bine, me ducu si eu. Tu Balasio, remâi cu coconiti'a, cà-ci nu prea îi e bine“

Cându intrà Luncénu in sofragerie, procurorulu esaminà unu revolveru pe care 'lu gasise unu servitoriu in loculu unde cadusè Stefanu.

Doctorulu impartasi lui Luncénu, care pastrà unu calmu admirabilu, conclusiunile cercetariloru s'ale.

— „Ran'a,“ adaugà procurorulu, „pare a fi fostu facuta chiar' cu acestu revolveru, din care pușcatur'a s'a descarcatu de curêndu. Intr'adeveru o cartusia lipsesce, ér' tiév'a pastréza urmele própsete ale ierbeii.“ *)

Luncénu miratu luà si esaminà revolverulu.

— „De altcum,“ observà doctorulu, „ran'a nu e de locu primejdiosa si respundu de viéti'a bietului meu prietinu.“

— „Sunteti prietenulu dlui Baltescu?“ in-trebà Luncénu cu interesu.

— „Da, dle. Amu facutu studiile impreuna la Parisu; erámu in intime relationi si ne-amu inna-poiatu in tíera de-odata, suntu acum câteva luni.“

Luncénu sêmí unu cutremuru trecându-i prin tóte membrele. Apoi cu vócea căm tremura-tóre dîsè: „Dle doctoru, te rogu prea multu se-mi acordezi câteva momente de convorbire intre patru ochi.“

„Cu placere, dle Luncénu. In tèmplu acest'a dlu procuroru va continuá anchet'a

De alt'cum credu, cà preste cinci-spredece minute chiar' ranitulu va fi in stare se vorbésca.“

Luncénu se infiorà. Elu trecù cu doctorulu intr'alta odaia.

V.

Dupa unu sfertu de césu cei doi barbati se inna-poiara in sofragerie. Doctorulu erà fórtè se-riosu, ér' Luncénu aveá o figura vesela, care cón-trastá cu situati'a dramatica.

Nici-odata, nici doctorulu nici Luncénu n'au descoperitu secretulu acelei convorbiri.

Stefanu inca nu vorbiá.

— „Ve rogu se acceptati unu momentu,“ dîsè Luncénu. „Credu, cà am gasitu midiloculu, cum se facu pe ranitu se vorbésca.“

*) prafu de pușca.

Doctorulu si procurorulu se uitara unulu la altulu cu mirare.

Nu trecura cinci minute si Luncénu veni din nou la braçu cu fia-s'a, cu frumós'a Maria. Nici odata ea nu fusese mai frumós'a si mai suridietóre. Toti cei de fačia o priviáu cu unu adevratu cultu.

Dupa-ce doctorulu si procurorulu î-i furà presentati, Mari'a inaintà spre canapéua, unde jaceá ranitul.

— „Stefane!“ dîsè ea cu o vóce dulce si petrundietóre, cuprindiéndu mânile tînerului intre ale s'ale.

Stefanu deschise ochii si zimbi.

— „Nu ve spuneám eu?“ observà Luncénu.

La audiulu acestui glasu, Stefanu incruntà sprâncenele si 'si netezi fruntea cu mâu'a, voidu par'ca a-si aduce a-minte. Elu se redicà pe jumetate, in prad'a unei mari agitatiuni.

— „Mi-aducu a-minte.“ dîse cu vóce slaba.

„Dle Baltescu,“ incepù procurorulu cu gravitate. „Ai fostu victim'a unui atentatu, dupa cum se vede. Depinde dela dt'a, se luminezi justiti'a prin istorisirea ceioru întéplate.“

Stefanu tacù unu momentu, cá-si-cându ar' fi voitu se-si reculéga suvenirle, se uità o clipa la Luncénu, care pareá adêncitu in gânduri, apoi întórse ochii asupr'a Mariei, care î-i surfideá si lu stringeá linu de mâna.

— „Ei bine, domniloru,“ dîsè elu fàra a-si întórce ochii dela iubít'a s'a, „dupa-cum a-ti potutu vedé, ran'a mea provine dintr'unu glontiu de revolveru. Folosindu-me adeca de acésta frumós'a séra, întârdiasemu prin padure. La inapoiere, de-óre-ce drumulu conduceá prelânga acésta casa, unde dupa-cum sciti locuesce logodnic'a mea, condusu de sentimente, pe care usioru le veti intielege, me oprii unu momentu pentru a me uitá la ferestri. Care nu fù mirarea mea, cându vedini unu omu de infaçisire suspecta cercându a se urcá la balconu. Intr'o clipa sarfi preste zidu si alergái spre casa cu revolverulu in mâna. Necunoscutulu, audiéndu pasi inderetulu seu, o luà la fuga; eu in zelulu de a-lu ajunge fâcui unu pasu gresitu, alunecái pre érba, si nu sciu prin ce întéplare nenorocita revolverulu se descarcá si me raní. Cadiui, si se vede, cà cé'fa mea a datu de vre-unu bolovanu, cà-ci sêmtu o mare dorere aci.“ Elu duse mân'a la capu.

Mari'a se uitá la Stefanu plina de recunoscintia si-i stringeá meru mân'a. Luncénu zimbiá.

— „Intr'adeveru,“ dîsè procurorulu, „declaratia d-t'ale concordéza cu faptele. Cum erá revolverulu ce-lu aveái?“

Stefanu iutórse ochii spre procurorulu.

— „Lu aveti in mâna, domnule,“ respunse elu liniscitu.

— „N'ai vediotu figur'a acelui necunoscutu?“

— „Nu, domnule. Nu s'a intorsu cu fačia spre mine si a disparutu cu mare iutiéla.“

Procurorulu si doctorulu se uitáu unulu la altulu cam cu indoiéla, dar' in sfêrsitu, de-óre-ce

victim'a pareá a nu insistá pentru urmarirea vinovatului, ér' omulu legei se sêntiá multiamitu se póta scuti de scandalu o casa ciustita si respectata cá a Luncénului, tóta lumea parù indestulita cu declarati'a lui Stefanu.

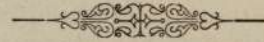
Acest'a fù dusu imediatu intr'o buna camera, unde japânés'a Balasia, secuadata de Mari'a, 'lu instalà câtu se póte de comod. Luncénu rogà pe doctoru si pe procurorulu, cà de-óre-ce fusera derangiati atátu de târdiu, se binevoiésca a primí o mica cina, adata de unu escelentu vinu de Dragasiani, si se petréca restulu noptiei in casele s'ale...

Preste dóue septemâni se serbà cununi'a lui Stefanu cu Mari'a imediatu dupa cununia, tînerii plecara in Itali'a.

Luncénu nici-odata n'a voitu se descopere secretulu motivu alu straniei s'ale inderetnicí.

Acestu motivu remase o enigma, pe care iubita cetitóre te lasu a-o deslegá.

Josif Popescu.



Feréstr'a casei mele.

Sub feréstr'a casei mele
Trecu copile tinerele, —
Si in trécatu me privescu
Eu zimbescu... Ele rosiescu . . .

Numai un'a nu se uita
Déca-o chemu ea nu m'asculta
Ci se 'ntórce 'n alta parte
Si se duce mai departe. —

In o dí m'am socotitu,
Cas'a mi-am inpodobitu,
In postavu intunecatu,
Cá-unde-i mortu de îngropatu.

Trecu copile tinerele
Sub feréstr'a casei mele,
Dar' abia 'n trécatu privescu
Si in cale se grabescu . . .

Numai un'a cându sosesc,
Stà pre locu se socotesce,
Suspînându 'si face cruce,
Díce-o rogatiune dulce . . .

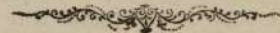
Cu dorere-apoi privescu
Ferestuti'a ce jelesce,
Si din ochii ei cu doru
Pica-unu stropu alinatoru . . .

Pre feréstr'a casei mele
Nu mai e postavu de jele,
Ci 'n feréstr'a printre flori,
Unde-amu risu de-atâtea ori,

O copila zîmbindu siede
M'ar' vedé si nu me vede —
Eu me-apropiu... Ea atunci
'Mi dà dóue buse dulci. —

Sub feréstr'a casei mele
Trecu copile tinerele,
Dar' spre casa-mi nu privescu,
Si eu nu le mai zimbescu! . . .

G. SIMU.



Judetiu lu.

— Romanu istoricu. —

(Urmare.)

Din acestu momentu firesce, că nu se mai gândia la continuarea caletoriei s'ale. Uită de însărcinarea ce primise dela tata-seu și nu se mai gândia decâtu numai cum ar' poté scapá mai lesne, mai siguru și mai degraba pe Rucsandr'a.

Dintru ântâiu voia se infunde pört'a schitului și se duca cu forti'a pe iubita s'a de-acolo. Dar' apoi se gândi, că s'ar' face pré mare svonu, ómenii dimpregiuru dela Comarnicu, buna-óra, ar' poté veni intru ajutoriu maicelorú, ér' in acestu casu ar' fi compromisa nu numai misiunea s'a, dar' și caus'a amorului seu.

Acésta din urma consideratiune 'lu decise a nici nu se mai gândi la midilóce brutale. Voia se incerce cu istetie.

Intru ace'a se facuse séra. In schitu, de unde mai stratabuse din cându in cându câte una sgomotu de vietia, dela unu tēmpu încóce domniá o tacere cumplita. Locuitorii pacinicului lacasiu se dasera pe semne odichnei de nópte.

Si argatii lui Alexandru atiēpiserá pe lângá focu, numai elu, stapēnulu loru veghiá și 'si frământá creerii cu mii și mii de planuri, dar' nu fú in stare a se dumeri.

La unu singuru lucru se decisese nestramutabilu.

Erá hotaritu se trimita doi dintre argati in urm'a bunicului seu, ér' elu și cu argatulu Petru aveáu se remána aici, cá se aduca la deplinire scaparea Rucsandrei in vre-unu modu séu in altulu.

Stelele sclicheáu, Prahov'a vėjeia josu in vale, ér' copacii pareáu a-si spune povesti din tineretie, cá-ci frémétulu loru resuná mai dulce cá ori-cându.

Argatii dormia dusi. Alexandru uitase de ei, nu-i vedeá, nu vedeá nici stelele sclicheátore de pe bolt'a ceriului, n'audiá nici vėjeitulu Prahovei, nici frémétulu copaciloru.

Cum se fi si ascultatú la nisce povesti a unoru fiintie inlemnite, pe cându in peptulu seu celu vietuitoriu, in inim'a s'a palpitanda se petreceá aievea minunata poveste a junelui amoru.

Omulu fericitu, care este actoru in acésta vechia, dar' mereu prefacuta și fermecatóre poveste, crede că traiesce secolu in o singura clipela și érasu apoi órele i sbóra iute cá si unu visu.

Si lui Alexandru i-se facú cá-si-cându din momentulu in care i venise fericitórea certitudine despre regasirea Rucsandrei, ar' fi trecutú prin mii și mii de lumi in care a traftu cu chinu ani neumerati și totusi, cându se crepá de d'fua, cându ceriulu in partea resaritului se incinse cu unu bráu de lumina alba, apoi se colorá din ce in ce cu unu incaruatu mai vioiu, mai stralucitoriu, pentru a-lu preface cu puçinu mai pe urma in o mare de lumina dintru ântâiu purpuria, apoi din ce in ce totu mai d'auria și mai lucitóre, prevestindu ast'felu sosirea maiestosului regentu alu

dilei, care se inaltia splendidu pe ceru impraciandú ceti'a și burhaiulu, care planase de-asupra vârfulurulu copaciloru, — și totusi d'cemu, cându resari sórele, — lui Alexandru i-se facú cá-si-cându n'ar' fi trecutú decâtu o singura clipela de cându audise vócea iubitei s'ale.

Cându radiele stralucitorului astru lovira genele argatiloru adormiti, acesti'a sarira in petióre și 'si frecara ochii, privindu uimiti impregiuru, cá-si-cându n'ar' scii unde se afla.

„Hei baieti,“ le strigá Alexandru, „trezit' ve, se plecati, dór' ve-ti ajunge pe boieriulu Mavros inca dincóce de hotaru!“

„Dar' Mari'a-t'a,“ întrebá Iuonu, „nu vei veni cu noi.“

„Nu,“ respunde Alexandru, „cá-ci am avutu adi nópte unu visu grozavu, care me silesce se me intorcu la Bucuresci. Voi se plecati și se mergeti pâna ce veti dá de boieriulu Mavros, spunēdu-i, cá a-ti venitu cu mine, și cá o datorie dela care atērna binele tiei m'ar' fi intorsu din cale.“

Argatulu Iuonu ar' fi voitu cá stapēnu-seu Alexandru se-i povestésca cu amenuntulu visulu avutu, dar' acest'a i zori se pornésca inainte, oprindu lângá sine numai pe Petru, cá-ci scia cá e mai credintiosu decâtu cei'alalti.

„Mēi Petre,“ dísse Alexandru dupa piecarea celoru doi argati, „ai recunoscutu glasulu, care a-séra mi-a respunsu din schitu la doin'a mea.“

„Nu l'am recunoscutu,“ respunsé Petru, „de óre-ce nici mai 'nainte nu l'am cunoscutu, cá-ci de cându suntú n'am auditu unu viersu mai dulce. Dar' tocmai acésta dulcétia a glasului 'mi cáu spune dela cine a potutu veni.“

„Asiá-dara vei fi gáçitu și indemnulu, care m'a facutu se remána aici.“

„Cum se nu fi gáçitu, Mari'a-t'a!“

„Éu' spune, cá se audu déca scii, ce trebuie se scii.“

„Apoi de, stapâne, dupa-ce ti-a respunsu domniti'a Rucsandr'a, Mari'a-t'a indata te-ai hotaritu s'o scapi din schitu, unde o tiēne inchisa cá pe o facatóre de rele.“

„Da, da, asiá este!“ aprobá Alexandru.

„Si temēdu-te de Iuonu,“ continuá Petru, „n'ai voitu s'o scoti cu puterea, cum ai fi potutu, ci te-ai gânditu s'o incerci mai bine cu iscusinti'a.“

„Asiá este Petre, esci biatu cu minte, de ace'a te-am si opritu aici. Aseptu se-mi dá mânia de ajutoriu, ba se-mi spui chiar' cum am poté se aducemu la cale acelu lucru.“

„Mai 'nainte de tóte, ar' trebui se întramu in schitu,“ începú Petru.

„De buna-séma cá trebuie se întramu,“ replica Alexandru.

„Ér' dupa-ce vomu fi întratu,“ continuá Petru, „vomu vedé cum si ce felu este pe-acolo, apoi vomu direge noi lucru.“

„Vorb'a, cum se intramu. Nu vedi cátu suntú de inalte zidurile,“ observá Alexandru. „Inalte si netede. Nici eu nici tu nu suntemu in stare se ne



Fêt'a padurei.

urcamu pre-te ele, si apoi chiar' déca amu gasi vre-unu midilocu, câni din schitu, câ-ci suntu câni in schitu, i-am auditu a-séra latrându, ne-ar' mirosi, ar' latrá . . . Pórt'a este mereu inchisa si pazita . . ."

"Si totu prin pórt'a vomu întrá," 'lu întrepruse Petru.

"Cum asiá?" întrebá Alexandru cu mirare.

"Ce dâci coconasiule?" replicá Petru, "maicile nu ar' dá óre întrare la dóue femei sermane."

"La dóue femei!" nu te întielegu!"

"Dóue femei?" continuá Petru fâra a reflectá la exclamatiunea lui Alexandru, "care ar' veni cá vai de ele la pórt'a, si s'ar' rogá de maici pentru toti sfintii cá se le lase in schitu."

"Voiesci se dâci cá noi doi se fimu acele femei."

"Asiá Mari'a-t'a!"

"Câtu despre portulu femeiescu vomu gasi cólea in Comarnicu," disé Alexandru vorbindu cá-si-cându si-ar' chibzuí in sine, "dar' cum se venim tam nesam la schitu, care nu stá in cale, cá se ne potemu preface cá-si-cându amu trece pe drumu si amu cere adapostu. Fâra scopu nu potemu veni aici, — trebuie se spunemu la maici cev'a."

"De buna séma cá vomu spune," reflectá Petru.

"Inse ce?"

"Apoi de, stapâne, asiá departe n'am ajunsu cu gândurile mele, dar' ne vomu chibzuí si vomu gasi noi vre-o minciuna bine potrivita."

"Se mergemu dar' la Comarnicu."

"Se mergemu Mari'a-t'a."

IX.

Stariti'a.

Cânteculu se curmá fâr' de veste. Alexandru vediu cá nisce umbre dinaintea ferestrei, la care privise necurnatu de cându sosise aici.

Trebuie se ne întórcemu la acestu pasagiu din capitalulu precedentu.

Scimu cá acelu cântecu esíse din gur'a Rucsandrei, pe care cu o dí înainte o dusera la schitu, unde o întémpinase lelea Dochia.

Desi procedur'a cu care fú esecutata transportarea ei din capitala in acésta manastire fusese destulu de strania, cu tóte cá din apucaturile maicelor, din dispositiunile de precautiune luate si in schitu fačia de ea, poteá recunósce, cá tata-seu Sierbanu Voda voia se-i arete tóta severitatea si firm'a s'a decisiune de a-o supune vointiei s'ale, Rucsandr'a nu erá nici-decum infrânta, si nu regretá decátu d'aurit'a libertate si inca pe . . ."

Liniscea claustrului nu-i displaceá nici decum, tocmai din contra, i erá binevenita cá-ci i dedeá tóta libertatea cugetarei, ér' gândurile i intindeáu mângaierea dela care cerbici'a unui parinte neinduratu voia se o oprésca.

Lelea Dochia aveá tóte grigile pentru buna-afierea trupésca a princesei, ér' maicele o tratáu cu respectulu si consideratiunea cuvenita, asiá in-

câtu Rucsandr'a nici nu apucase a resémí greutatea pozitiei s'ale.

"Lele Dochia, déca ne-ar' iertá maicele se ne preumblamu puçinu . . ."

"Unde te duci cu gândulu," observá betrán'a.

"Astadi credu si eu cá nu se voru poté hotári a ne dá acésta voie," adause Rucsandr'a, "dar' mâne, poimâne, dupa-ce voru fi cunoscutu, cá n'au se se téma de nici unu reu din partea nóstra . . ."

"Se tragem nadeşte mielusielule, cá-ci ea sustiène si insufletiesce pre omu," reflectá lelea Dochia.

"Câtu despre nadeşte," disé Rucsandr'a, "n'avemu nici o pricina cá se ne lapadamu de ea; eu mergu si mai departe cu dâns'a . . . pâna la scapare din acésta inchisóre."

"Déca nadaşduesci in scapare, atunci vei scapá," observá Dochia, "cu atátu mai vértosu, fiindu-cá n'ai decátu se ceri iertare dela Voda, se-i fagaduesci cá . . ."

"Nici-odata," curmá Rucsandr'a. "Óre, fiindu cá suntu princesa, se fiu lipsita de dreptulu sfântu de care se bucura pâna si cea de pe urma féta de tíganu, de dreptulu de a iubi pe cine-mi place mie."

"Dar' draga Domnitia, déca acel'a care-ti place d.-t'ale, este unu duşmanu alu casei Mariiloru-vóstre."

"Duşmanu!? Cum póte fi duşmanu si totu-odata se me iubésca!" exclamá Rucsandr'a. "Dar' mai bine nu mai vorbim de acestu lucru. Vreamea va aretá cine a avutu dreptate."

"Asiá se fia, Domniti'a mea, se acceptamu mângaiere dela vreme."

In acestu momentu convorbirea lor fú curmata prin bubuiturile in pórt'a, care scimu cá poruisera din partea argatiloru lui Alexandru.

Fâra nici o cauza vedita Rucsandr'a audíndu acestu sgomotu exclamá:

"Éta-lu vine se me scape!"

"Cine?" făcú Dochia spariata.

"Elu!"

"Fetiorulu banului Radu Mihnea?"

"Elu, Alexandru alu meu!"

"Se ne ferésca Domnedieu!"

"Dar' de ce?"

"Ah, nu te gândesci la rusíne!"

"Rusíne, rusíne! Ce totu vorbesci lele Dochia, vedu cá esci cumperata de tata-meu, cá voiti se-mi curmatí dílele . . ."

"Ah Domniti'a draga, taci, fia-ti mila de betránetiile mele! Decátu se me banuesci de asemena fara-de-lege mai bine 'ti facu tóte pe voie."

"Du-te de vedi, cine bate in pórt'a!"

Dochia merse se se informeze.

Maic'a Safta díce, cá ar' fi nisce Ungureni beti, raportá apoi întorcându-se preste puçinu.

"Ungureni!?" făcú Rucsandr'a cu tonu lungitu si tristu.

"Nu-i dara Alexandru," — apoi dupa o mica tacere isbucni:

"Mi-ai mintítu, lele Dochia."

„Eu? O Dómnă, ce ti-am gresitu de me pedepsesci atâtu de greu. Acum me mai faci si mincinosă.“

„Ori te-a mintitu maic'a Safta!“

Lelea Dochia dete din umeri.

Rucsandr'a cădiu pe gânduri si nu mai vorbi nimicu tîmpu îndelungatu.

De-odata Dochia, care se pusese pe unu scaunu de dupa usia, o vediu inrosindu-se si sarindu de pe jeltiu.

Tremurânda se duse Rucsandr'a pâna la ferestra, dar' nu se îndurà a deschide geamulu ci, dupa-ce aruncase o privire fugitiva afara, cadîu pe unu jeltiu de lînga ferestra, scóse o naframa si incepû se-si stérge obrazulu de sudori.

Lelea Dochia se uitá lungu la dîns'a.

Nu scia ce se întemplase. Audise si ea, ce-i dreptu, cá si Rucsandr'a unu glasu de flacáu cântâdu cu viersu duiosu, dar' nu întielesese cuvintele cântecului si nu-si detese indata sém'a, dupa cum o facuse Rucsandr'a, cá cântaretiulu trebuia se fia Alexandru.

Fét'a lui Sierbanu Voda nu numai cá audise cuvintele cântate de Alexandru, dar' le si întielesese pe deplinu, si întielegîndu-le fû apucata dintru ântâiu de o violenta agitatieune, dar' apoi venindu-si indata in fire se hotarî a raspunde in acelasu modu in care fû întrebata.

Lelea Dochia erá se înlemnésca cându se pomeni de-odata, cá stapêna-s'a incepe se cânte cu o voce tremurânda de emotiune versurile pe care le scimu.

Audiîndu-o asiá, i veni ide'a cá ar' fi 'nebunitu si incepû se faca la cruci.

Dar' maic'a staritia, o femeia care jocase unu rolu óre-care in lume, si saturâdu-se de intrigele ómeniloru, se retrasese in acésta pustietate, cum audí cânteculu Rucsandreii care resbí pâna la urechile ei, se gândi indata la strainii, care batusera in pórtá si cum se gândi la ei asiá si pusé in legatura strani'a cântare a Dochiei cu încercarile drumetiloru de a intrá in schitu.

Sierbanu Voda care cunoscuse pe stariti'a inca pe cându traia prin lume in Bucuresci si o scia cá este o femeia nu numai inteligenta, dara si culta si cum amu díce patita, i recomandase in scrisórea cu care i trimisese pe Rucsandr'a pré multu paz'a ei si o facuse personalminte responsabila pentru dîns'a.

Vediîndu dara stariti'a, cá chiar' de-acum Rucsandr'a o puneá in risicu de a-si atrage nemultumirea si critic'a lui Sierbanu asupr'a s'a, fû apucata de o subita mânie si alergá aprinsa in chili'a fetei.

(Va urmá.)

TEOCHAR ALEXI.



Manca-auru.

— Istorie din Carpati. —

De Dr. Albert Amlacher.

(Urmare.)

Stavileriulu remase nacagitu inderetu, 'si luá vîrsi'a si plecá cu ea spre tiermurile lacului.

In acelasu momentu se deschise usi'a casei, si Floric'a se ivi incetu apucâdu spre iazu. Façi'a-i erá rosfe de mânia. Ea audise totu ce vorbisera cei doi la olalta. Fâr' de a se gândi multu, dîns'a plecá de grabu pre drumulu ce ducea spre Hondolu, fiindu ascunsa de frundsiulu desu alu tufeloru.

Sperá cá va veni Bucuru in cale-i.

Fric'a si dorerea o îndemnáu a grabi spre întemplinarea logodnicului seu. Si nici nu se insielase, cá-ci chiar' cându suiá Tanragulu o întempiná Bucuru.

Cu vorbe pripite i povesti Floric'a tóte câte le audí mai nainte.

„Fii numai pe pace porumbiti'a mea,“ o mân-gaiá Bucuru, „nainte de ce si-ar' pune Mânca-auru mân'a pe tine vei fi muierea mea! . . . Uita-te, astadi pentru prim'a-data dupa o truda ne mai pomenita, am datu de pétra alba (quartiu), sperezu cá nu e nici aurulu departe, cá-ci acést'a e semnu si stratulu nemidilocitu si nedespartibilu alu acelu'a.

Ah! acusi! acusi! se voru sfêrsi tóte suferintiele.

„Oh! de s'ar' sfêrsi odata,“ suspiná fét'a. „Tat'a e slabu, slabitiunea lui l'a dusu in braçiele reutatosiului, carele 'lu folosese de unélta.“

„Nu-ti fia frica! Mânca-auru nu amenintia seriosu,“ díse Bucuru. „Pentru apa, dóra se va feri a-si deschide gur'a, cá-ci atunci si lui insusi 'si face reu.“

„Inse datori'a, oh! datori'a tatalui meu totu si-o póte câscigá,“ replicá fét'a ingrigiata. „Elu vorbiá despre scrisori, de datorie, cari le aveá dela tat'a.“

„Acelea voru fi platite inainte de a-si versá elu mân'a,“ díse Bucuru, „numai tu se-mi freamâi credintiosá, atunci se voru îndreptá tóte cum va fi mai bine.“

„Ti mai trebuie óre probe despre credinti'a si iubirea mea façia de tine?“ replicá fét'a superata, imputându-i indoiél'a lui.

„Nu! nu!“ replicá Bucuru. „Tu esci mai curata decátu aurulu. Inse rabda numai inca puçine díle, pâna ce vomu ajunge la scopu.“

Linisciti se despartira ambii.

In díu'a urmatóre, mergîndu Floric'a pre drumulu carele ducea de-alungulu pèrèului in josu spre Csertes, din întemplare ori au fostu in adinsu, destulu cá, chiar' cându dîns'a erá se incungiure coltiulu drumului ce erá taiatu in stâncá — spre cea mai mare a ei surprindere — i-i statú Mânca-auru inainte.

„Oh! dar' încatrò asié de deminétia?“ o agrái elu apropiându-se de ea.

„In satu!“ replică Floric'a scurtu si voi a grabi mai departe.

„Dar' nu fi asiá grabnica!“ dîsè elu „eu asi voi se te petrecu bucurosu.“

„Ti multiumescu, inse nu-mi trebui,“ raspunse ea.

„Drumulu prin padure e lungu, te vei urî, prin urmare ai face bine déca nu m'ai respinge asiá de rece.“

Consciinti'a mea e asiá de curata încátu nu me temu de nimeni, nici chiar' in padure. Cautá-ti tu numai in pace de drumulu teu!“

Mânca-auru inse nu erá asié de sêmtitoriu, ci din contra, zimbindu cá-si-cum Floric'a i-ar' fi adresatu cuvintele cele mai amicabile si magulitóre, — continuá a-o insoçi si mai departe.

„Sermana copila,“ dîsè elu mai târdîu, „esci frumósá cá o flóre, si ai fi vrednica de cev'a mai bunu, de unu traiu mai indestulitoriu, de cátu a-ti petrece viéti'a vescediêndu in umbr'a paduriloror — necunoscuta de nime. 'Mi pare reu si te compatimescu din inima!“

„Crutia-ti parerea de reu,“ raspunse Floric'a, „n'are pentru-ce se-ti para reu de sórtea mea. Eu nu dorescu se parasescu codrulu, si sum pré indestulita cu sórtea mea.“

„Pentru-cá nu cunosci cev'a mai bunu,“ dîse Mânca-auru zimbindu. Ce ai díce, se locuesci intr'o casa mare, se siedi la mésa bogata cá dómna si nu cá servitóre!“

„Eu sum féta seraca, si n'am doritu nici-cádu se fiu dómna!“

„Ha! cátu de bine 'ti siede modesti'a! Dar' ce díci, déca ti-asiu dá privilegiulu de a fi dómna!., 'Ti spunu verde, 'mi placi! Dí-mi numai o vorba si cas'a mea cu totu ce am este a t'a!“

„Nu potu!“ strigà Floric'a spariata si se grabi sporindu pasii spre a scapá de tovaresiulu seu neplacutu.

„Ho! porumbiti'a mea, asié de usioru nu-mi scapi! trebue se fii a mea! audit'ai?“

„Nici-cádu!“ strigà fét'a silindu-se a scapá de nêpustitoriulu ei.

„Ho! ho!“ racni Mânca-auru. „Acum esci pre mân'a mea... trebue se asculti cuvintele mele intielepte!“

„Lasa-me! lasa-me!“ se rogà Floric'a.

Dreptu raspunsu, Mânca-auru o imbraçiosia cu amêndóue mânile, incercându-se se o sarute in façia.

Floric'a típá cá din gura de sierpe, svêrcolindu-se din tóte poterile spre a indepartá pre Mânca-auru dela sine, tocmai cá-si-cum ar' fi voitú a se scuturá de unu verme scârbosu. Dar' indestiurtu i erá tóta incercarea, cá-ci poterea ei nu se poteá mesurá cu a lui Joso. In fine si corfa-i cu raci ce o duceá in capu, cadiêndu-i, incepù a merge de-a dur'a — rostogolindu-se la vale.

Precádu i erá desperarea mai mare, audí cá-si-cum ar' alergá cinev'a priu tufe; si in acel'asi momentu cu o saritura poternica aparù Bucuru inaintea loru, care fiindu ocupatu in apropiere cu

taiatulu lemneloru pentru proptirea stiolnei si audiêndu sgomotulu alergá intr'acolo.

„Ha!“ strigà elu, „dar' ce-i ast'a?“

La momentu inse intielese elu totulu din o singura privire, si fâr' a se cugetá multu, apucá pe Mânca-auru cu braçiele s'ale vênjose si-lu aruncá de vétrea, de-i pocnira ósele.

„Ticalosule si omu de nimica ce esci!“ strigà elu lovindu-lu cu petiorulu. „Nu tí-e rusne a atacá asié de misielesce o féta de omenie! Pfui, atâta blastematfie!“

Intr'ace'a Mânca-auru se redicá gemându. „Ascepta-ti numai, acést'a mi-o veti resplati voi toti dimpreuna,“ dîsè elu crâsnindu furiosu din dinti. „Si pe tine, frumós'a mea puicutia, o se te invetiu la omenie, o se-ti indreptu capulu, cá-ci multiamu lui D.-dieu, — am midíloce... Chiar' se me costeze o mie de floreni... se me costeze tóta averea mea, — si chiar' de ar' trebui se redicu intrég'a lume din tiétieni, totusi vei fi... a mea!“

Dupa ace'a racnindu si injurându misielulu, se departá de-acolo.

Bucuru trebui se se stapânesca, cá se nu-i mai dee odata pedéps'a cuvenita.

„Acum nu mai este vorba de traganare,“ dîsè Bucuru Floricei la despartíre, „lemnele remána aci, stioln'a mai tiéne si fâr' de ele. Acum se mi adunu tóte poterile cá se strabatu pân' la auru, cá asié inainte de a-si poté impleni acestu nimernicu amenintiarile-] diavolesci — se-lu potú preiutêpiná si prevení.“

De-aci incolo Bucuru lucrá cá desperatu, încátu abia 'si permiteá nóptea câteva minute de odichna.

Apoi nici vestea ce-i aduceá Floric'a, inca nu-lu poteá mangaia, — cá-ci sciá, cá Mânca-auru nu crutiá nici fagadueli, nici momele, si in fine nici o amenintiare spre a induplecá pre stavileriulu.

Prin rachiulu celu afurisitu si multu, 'lu aduse pre stavileriu acolo, încátu acest'a i impleni dorinti'a spunêndu Floricei scurtu si lamuritu: se se lase de Bucuru.

„Acést'a s'o scí! cá ginere nu-mi va fi altulu decátu numai Joso!“

Cu aceste cuvinte 'si terminá betrânnulu totude-a-un'a propunerile s'ale.

„Atunci mai bine me voiu aruncá in lacu, unde va fi mai adêncu,“ strigà Floric'a.

Stavileriulu inse nu-i pré pasá de dorerea si necasulu fiicei s'ale, ci cugetându la viéti'a cea liniscita si fâr' de grigia, ce o va duce la Mânca-auru se invoi la tóte propunerile lui, încátu incepù a-o amenintiá pe Floric'a, pentru-cá erá in contr'a vointiei lui.

„Mama! mama!“ 'mi dîsè Bucuru, cându se reintórsè sdrobitu si obositu din Ocna in díu'a in carea primise dela Floric'a — vestea cea intristátóre despre prim'a intêlnire a betrânnulu cu Mânca-auru. — „Bucura-te! impreuna cu mine, cá-ci in curêndu 'mi voiu ajunge scopulu, noroculu incede a-mi suride.“

„D.-dieu se ajute!“ oftâi eu.

„Ën' uite numai încóce!“ urmă elu scotiendu o pétra alba din busunariu, „vedi aici petele stralucitóre de aur. Acestea sunt presemnele auru-lui! Numai o pètura, numai unu stratu de nésipu căm lutosu este pâna la elu, pe care astadi inca nu l'am potutu petrunde si sapá de totu. Me prindu, că dupa acést'a este aurulu, semnele acestea nu insiéla nici-cându, mama!“

Cându plecà mâne-dí la lucru, me sarutà mai de multe ori cu doioșe.

„Mama!“ grai elu éra, „déca me voiui rein-tórce astadi éra, se scii că nu vínu cu mân'a góla! 'Ti voiui aduce aurul... vei vedé!“

„O cum me bucura, cându cugetu că atunci 'ti vei petrece dílele de betrânetie fâr' de grigi... Ha! si Mâuca-auru va mori de ciuda, că nu-mi va mai poté face nimicu!“

Dupa cari, luându-si cu multa dragoste re-masu bunu, se departà,... ér' eu multu stându uimita ascultám zinganitul lampi de ocna, ce-i atêrná la brâu.

(Va urmă.)

LUCRETIA FRENTIU.

Place-mi Dómne

Place-mi dómne in padure,
Susu pe munte, unde cura,
Isvorasiulu suspinându;
Place-mi paseri vorbitóre
Si cântari consolátóre
Printre crânguri resunându,

Place-mi vântulu celu de séra,
Noptile cele de véra,
Lun'a stelele lucindu;
Place-mi sér'a si doinitie,
Ce la luna copilitie
Cânta, fusele sucindu.

Place-mi fieru plinu de jale,
Cându pastorulu stându in vale
Cântási dorulu infinitu; —
Dar' mai susu decâtu ce-mi place,
E zimbirea-ti, ce me face,
De cu minte-am nebnitu!

Place-mi sórele din Maiu,
Ce luesce preste plaiu
Floricelele-inviindu; —
Dar' mai susu decâtu ce-mi place,
Este ochiu-ti ce me face,
Se me-imbetu in elu privindu!

Place-mi diori trandafiré.
Deminéti'a cu-ambrozie
Róu'a ce-arde in ghiocel; —
Dar' mai susu decâtu ce-mi place,
E guriti'a-ti ce me face,
Că se moriu de dorulu ei!

OCTAVIANU.

PALARI'A CEASORNICARULUI.

Comedie in 1 actu.

De

Emile de Girardin.

Localisata de Doriau.

Persónele:

Julianu Trandafirescu. Petru, servitoriu.
Elen'a, soçi'a lui. Unu ceasornicariu.
Aurelu Trandafirescu. Unu portariu.
Susan'a, cameriera.

(Scen'a se petrece intr'unu orasiu din Transilvani'a.)

Scen'a I.

(Usia prin midilocu. In drépt'a: culis'a ântâiu, usia spre odai'a lui Trandafirescu; culis'a a dóu'a, usia spre odai'a Elenei. In stâng'a: culis'a ântâiu, o feréstra; culis'a a dóu'a, in coltiu usia spre salonu. — In fundu dóue buffet-uri. In drépt'a in coltiu unu cuptoru. In midilocu o mésa mare. Scaune. Pe unu scaunu lângá feréstra stá o corfitia.)

Petru (singuru. Sgomotulu unei caderi grele in salonu, Petru striga): Vai! (Vine inspaiméntatu prin usi'a dela salonu): Nu e nimeni aici — nu s'a audítu nimicu? — (privesce impregiuru.) Ce nenorocire! — Ce o se incepu? — Déca stapânulu — of, déca stapânulu! — (se scóla): déca afla — si-apoi inca verulu-seu Aurelu! — Elu, care de câte-ori vine — vai, ce nenorocire! — D.-dieulu meu, suntu pierdutu! — Vai, cine vine? (Merge in spre fundu): Susan'a! Ea n'are se scie nimicu, dar' déca me vede, ea va ghice! — faci'a me va tradá, că s'a întemplatu vre-o nenorocire — faci'a cu ea eu nu me potu preface! Inse, fiindu-cá eu si altmintrele nu potu ascunde nemicu dinaintea ei, me voiui ascunde, celu puçinu, eu insumi de ea! (Trece inspaiméntatu in salonu.)

Scen'a II.

Susan'a (singura, intra prin usi'a din midilocu, pe braçie í-i atêrna o rochie eleganta): Curéndu la lucru! Cátu de frumoșá e asiá o ântâia rochie de primavéra! — numai déca asiu terminá-o pâna de séra, — ce e dreptu, stapân'a nu starue, dar' ea totusi s'ar' imbracă bucurosu cu rochi'a, cându merge la mama-s'a la dineu. Se facú vreme buna, asiá de-odata, că nimeni nu e pregatitu, si materiile de érna atâtu se facu de urfite in sóre! Spre pilda, pliș in sóre — ce prostu! Par'că esci o mica dihanie in lâna de érna. — Brr! — (Bate unu ceasornicu.) Audi! doi, trei, patru, cinci, siese, siepte, optu nóue, diece, unspre diece!! douespre diece — nu se póte! treispre diece, patruspre diece, cincispre diece, siesespre diece (ríde) sieptespre diece ceasuri, optuspre diece. Nóuespre diece ceasuri. A, ast'ai cev'a de totu nou! — Vai, Petre, — (se aude unu sunetu cá-si-cându ar' pocni córd'a unui ceasornicu mare) Ce e ast'a? Petre! — Óre ce face cu ceasorniculu? Í-i face capetulu! (Se scóla.)

Scen'a III.

Petru. Susan'a.

Petru (in salonu): Asiá! Dómne sfinte! Acum tóte suntu perdate.

Susan'a.: Petre, d'apoi ce s'a întemplat
cu d.-t'a?

Petru (superatu): Nimicu.

Sus.: Nu sparse-si d.-t'a chiar' acû ceasorniculu?

Petru: Nu, — s'a spartu elu de elu — cându cadiù. —

Sus.: Ei, dar' d.-t'a l'ai trântitu de pamêntu!

Petru: Din contra, elu m'a trântitu pe mine la pamêntu. Elu cadiù pe mine, mi-e mar-toru D.-dieu! Eu i usiorâi numai caderea.

Sus.: Frumósa istorie! Ceasorniculu celu frumosu, pe care 'lu admirá tóta lumea, — Ce vijelie o se mai fia — stapânulu e atâtu de vehementu.

Petru: Nu exista in tiér'a intréga unu omu mai vehementu! — Acést'a vine de-acolo, cà erá odata spaniolu — asiá cev'a nu remâne nici-cându fâra urmari! —

Sus.: Prostanule! Nu elu, — tata-seu a fostu spaniolu, elu inse se naturalisâ.

Petru: Se póte, atunci inse n'a fostu destulu de bine naturalisatu!

Sus.: De, sângele apusénu totu-de-a-un'a ese la ivéla.

Petru: Vai! déca va vedé elu, cà ceasorniculu lui celu scumpu e spartu, cum o se cloco-tésca acestu sânge spaniolu!

Sus.: Ce ai de gându a face?

Petru: Se parasescu cas'a ast'a.

Sus.: Comedie! D'apoi cà unu ceasornicu ér' se póte drege.

Petru: Dóra audísi d.-t'a, cà bate ceasuri nebusesci, bate ceasuri imposibile! Bate dóuedieci si siepte. — Asiá cev'a numai mie mi se póte întemplá!

Sus.: Mai spartu-s'a si altucev'a la elu? Porumbii, amorettele, dómn'a Venus.

Petru: Dómn'a cea de auru e intréga, — numai Amoru celu micu a capetatu petióre strímbe, dar' ast'a ér' se póte drege cu ciocanulu — si cei doi porumbi care se pupa — scí d.-t'a? Ei, àiá-su acum despartíti, nu se mai pupa! Déca voru primí inse o lovitura de ciocanu, ér' se pupa, si atunci avemu sarutarea pe care o admira atâtu de multu verulu Aurelu! Tóte aceste n'au de a face, dar' ceasorniculu, perpendicular'a etc. Vai, nu mai vorbim de ast'a. Se traesci in pace Susano! D. t'a poti se-o spui cu fala, cà stái intr'o casa, pentru care 'mi va pàré reu câtu voiui traí. — Ce te privesce pe d.-t'a — tacu, — d.-t'a scii Susano — câtu am slugitu aici, pe d.-t'a te-am avutu mai draga!

Susan'a.: Dar' Petre. —

Petru (se pune posomorítu pe marginea mesei): Nefericitulu de mine! Ce aveám eu se pravuescu cuptorulu! Poteám se mai asceptu — eu o sciu — pravuitulu totu-de-a-un'a 'mi aduce vre-o nenorocire; pentru-cà de câte-ori pravuescu cu totu-de-a-dinsulu, mi-se întempla o nenorocire! Pravuitulu mi-e perirea — cându nu pravuescu, nici nu spargu nimicu.

Susan'a. (a parte): Par'cà tu si pravuesci! (tare) Cum s'a întemplat, cà a cadiutu ceasorniculu àl'a mare?

Petru: Fórte usioru. Mai àntâiu voiám se pravuescu oglind'a, si asiá luái in braçie ceasorniculu — éc'asiá (iá in braçie pe Susan'a).

Susan'a (indignata): Me rogu!

Petru: Cum Susano? Poti d.-t'a crede, cà unu omu care a spartu unu ceasornicu? — Nu — nu! — Ast'felu tièneám cum te tiénu pe d.-t'a (iá pe Susan'a in braçie si o redica in susu) — fâra de nici unu gându reu de-odata audu clopotielulu (si deschide cà spariatu braçiele si scapa pe Susan'a).

Susan'a.: Stapânulu?

Petru: Nu, unu strainu — vreám se punu ceasorniculu la locu, dar' 'lu prea trasei spre mine, 'si perde ecuilibrulu si-mi cade pe peptu, — me trurescu se-lu tiénu, 'mi perdu si eu ecuilibrulu si cadu dimpreuna cu elu la pamêntu. — Ce sgotmotu! — Nu-mi va esí din urechi câtu traescu.

Susan'a.: Si-apoi batù dóue-dieci si siepte de ceasuri?

Petru: Ba, mai târdíu, cându voiám se-lu asiediu la locu.

Susan'a.: O se vedu eu pagub'a. (Ese in salonu.)

Petru: Ce inima buna! — Nici livrea! Nici copii! Nici câni! Viptu, rufe, vinu, cafea si barbieru gratuitu, adeca déca asiu avé o barba! De asiá cev'a nu o se mai dáu nici chiar' la guvernulu! O! ceasornicu afurisitu! Éra Venus — carulu lui Venus trásu de paseri — ce mai idce, a pune pe nesce paseri se traga unu cara.

Susan'a (se reintórce): Venus cauta bine! Dar' pagub'a ér' se póte repará. Fugi curéndu la dlu Rahovanu, la ceasornicariulu.

Petru: Buna idee, eu inse nu me potu mişcá, — stapênulu are lipsa de mine (inainte de a esí s'aude strigându: „Petre“). Vai, elu e... elu — e.

Susan'a.: Inchide curéndu usi'a dela salonu. (Petru se grabesce a inchide usi'a, Susan'a 'si incepe lucrulu ei.)

Scen'a IV.

Cei de mai 'nainte. Trandafirescu.

Trand. (Vine nacagitu din odaia s'a): Dar' unde esti, Petre?

Petru (confusu): Chiar' acum spusei Susanei, cà me striga domnulu.

Trand.: In locu se vti! Esci nebunu! Dà-mi alte manusi, n'ai vediutu cà aceste suntu murdare?

Petru: Murdare?! Póte pentru domnulu, pentru mine suntu inca pré curate.

Trand. (I-i arunca in façia manusile): Aicea-su, dà-mi altele.

Petru (a parte, la usi'a lui Trand.): Vai, ce maniosu e — inca dela fire... cum are se fia — Dómne, Domnedieule! (Ese.)

Scen'a V.

Cei de mai 'nainte, fâra Petru.

Trand. (càtra Susan'a, care lucra): A, rochi'a ce o daruescu cocónei, e dejá terminata. Afla ea, cà e frumósa?

Susan'a.: Fôrte! Si colôrea — colôrea e admirabila. — Rochi'a ast'a e inca cu mai multu gustu cã cea din anulu trecut.

Trand.: Da, cea dintâiu rochie de primavéra totu-de-a-un'a eu o daruescu cocónei mele!

Susan'a.: Si cea dintâiu rochie de érna, si cea dintâiu palarie, si cea dintâiu cununa — domnulu e atâtu de vanu pe dómn'a.

Trand.: De, trebuie se fiu, déca ea nu este.

Susan'a.: E adeveratu, dómn'a nu pune nici unu pretiu pe gatela.

Trand.: Are dreptate, — n'are nevoe se o faca.

Susan'a.: Da, cea mai simpla péna, cea mai micutia pantlica, si dên's'a e frumósa

Trand.: Da, ea e frumósa — si frumseti'a Elenei e miculu luxu ce mi-lu permitu. Dar' unde remâne Petru? — (Striga): Petre!

Scen'a VI.

Cei de mai 'nainte. Petru.

Petru: Porunceste?

Trand.: Manusile mele. —

Petru: Ce feliu de manusi.

Trand.: 'Ti spusei odata se-mi dái nesce manusi.

Petru: Asié e! Le pusei, me rogu, pe caminulu d.-vóstre, unde obicínuescu a le pune, — credeám, cã d.-vóstra le ve-ti luá. —

Trand.: Cè idee!

Petru: D'apoi cã eu totu-de-a-un'a le punu acolo! N'oiu poté eu pune o pareche de manusi in sala de mâncare?! (Se re'ntórce in odai'a lui Trand.)

Trand.: Colosala prostie!

Petru (aduce manusile): Aici suntu, domnule!

Trand.: Veru-meu Aurelu va veni. —

Petru (a parte): Adoratorulu ceasornicului, suntu pierdutu!

Trand.: Spune-i, cã am esítu de-a-casa

Petru (spariatu): D'apoi nu esítu?

Trand.: De siguru! Ce si cugeta baiatulu ast'a?

Petru: P ntru-cã 'mi dati insarcinare speciala, de a spune, cã a-ti esítu de a-casa, déca intru adeveru asié este.

Trand.: Nu me intrerupe. — Spune-i, cã am esítu mai curéndu, decãtu gândeám, fiindu-cã am tréba la tribunalu, dar' la cinci ceasuri ér' voi fi a-casa. — Intielesu-m'ai? Spune-mi!

Petru: Domnulu a esítu mai curéndu, decum voiati se veniti a-casa, si v'ati dusu la tribunalu, care la cinci ceasuri va fi aci!

Trand.: Ast'a e prea multu! — Eu voi fi la cinci ceasuri aici. —

Petru: Pré frumosu domnule.

Trand.: Déca baiatulu ast'a ar' servi la altu-cinev'a, l'asiu aflá intru adeveru fôrte prostu! (Ese prin midilocu.)

Scen'a VII.

Susan'a. Petru.

Petru: Vedi d.-t'a, câtu de reu e dispusu elu, iá in nume de reu totu ce'a-ce dícu eu.

Susan'a.: Dar' grabesce la ceasornicariu.

Petru: Potu eu? Verulu va veni — si d.-t'a sci, cã celu dintâiu lucru pe care 'lu face e, de a admirá pe iubitulu, — afurisitulu seu de ceasornicu, pies'a lui de predilectiune, cum 'lu numesce elu, vechi'a moscenire, pe care o testá bunic'a stapânului nostru — spre superarea verului.

Susan'a.: Asiá, — e ciudatu, inse nu e reutatosu.

Petru: Nu, reutatosu nu-e, e invidiosu inse pe stapânulu nostru pentru tóte-cele, pentru averea lui, pentru cocón'a lui

Susan'a.: Pentru cocón'a lui! Dóra a lui e fôrte frumósa — si elu o iubescu.

Petru: Numai déca n'ar' iubi pe nefericitulu ál'a de ceasornicu! Déca s'ar' intêmplá se între in salonu . . .

Susan'a.: Expedeaza-lu!

Petru: Potu eu ast'a? Pe unu omu, care e „per-tu“ cu stapênulu nostru? Acei'a 'mi stáu totu-de-a-un'a cãtu unu ceasu pe grumazi, — loru trebuie se le dáu cãtu o tígara, si se facu comodi spre a asceptá reintórcerea lui. — Nu, verului nu potu de locu se-i aretu usi'a, — aceste-su visuri desierte! Unu singuru lucru asiu poté face: se restornu in salonu tóte cu petiórele la délu, se punu mobiliile un'a preste ce'alalta, se acoperu, oglinda, candelabru, ceasornicu si caminu, se rên-duescu si se pravuescu, dar' se pravuescu cu o furie, se se faca nori de pravu si se alunge pe ori-si-cine va voi se între. — Ast'a e totu ce potu face si ast'a inca nu póte se tiéna unu vécu intregu! Vai Susana, déca d.-t'a ai fi atâtu de buna . . .

Susan'a.: N'am têmpu de-a fi buna.

Petru: Apoi ai aduce d.-t'a pe ceasornicariu.

Susan'a.: Nu potu dragulu meu

Petru: O, adá-lu Susana, si tóta viéti'a mea e a d.-t'ale! Me dáu cu totulu d.-t'ale si te iáu pe d.-t'a cu totulu. — Vrêu se-ti slujescu, se te pazescu, se te aperu cu cea din urma picatera de sânge!

Susan'a.: Bietulu omu, si-a esítu cu totulu din minti.

Petru: Te conjuru — (i-i cade la petióre).

Susan'a.: (se scóla): Desperatiunea acést'a se face intreprindietóre. — Lasa-me!

Portariulu (afara la usi'a din midilocu): Nu e nimeni aici?

Petru: Portariulu! Numai D.-dieu mi-lu trimite. — Nu ceru mai multu nimicu dela d.-t'a, Susana. Betrânulu ast'a 'mi va face pentru vre-o doi bani totu ce'a-ce d.-t'a, pe care o iubescu, nu voiesci se-mi faci pre lãnga tóte rogarile mele! (Merge spre usi'a din midilocu si lasa se între portarulu. Susan'a se pune ér' la lucrulu ei.)

Scen'a VIII.

Cei de mai 'nainte. Portariulu.

Portariulu: Aici e o scrisóre grabnica pentru dlu Trandafrescu.

Petru: O scrisóre dela pošta?

Portariulu: Ba, — dar' aici suntu vre-o câtev'a si dela pošta, si jurnalele.

Petru (asiéza hârtile pe caminu, merge in drépt'a, a parte): Numai cu precautiune, omulu acest'a e viclenú. (Tare.): Esci d.-t'a fórté obositu, Pascu'le draga!?

Port.: Da, — si pentru ce?

Petru: E vorba de o cale scurta, — déca esci inse prea obositu. —

Port. (Pasiesce inainte): E cev'a importantu?

Petru: Ba, — aveám numai trebuintia de ceasornicariu. —

Port.: Ai spartu vre-unu ceasornicu?

Petru: Eu? ba! Eu nu spargu nici-cându nimicu, — nu scfu de unde vine ast'a, dar' eu nu spargu nici-cându nimicu!

Port.: La ce-ti trebue dara ceasornicarulu?

Petru (se cugeta): Eu, — da, 'mi trebue unu daru de cununie pentru unu prietenu, a càrui muiere a moritu, (a parte) ce spunu. (Tare.) Vréu se-mi cumperu unu ceasornicu de argintu.

Port.: Vedi-bine, dóra nici nu-ti vei cumperá unu ceasornicu de auru.

Petru: Si de ce nu, déca 'lu potu avé pentru acel'asi pretiu, nu facu multa vorba.

Port.: Da, ast'a nu e tocmai probabilu.

Petru: Adeca de ce nu? Unu ceasornicu vechiu — portatu, — de ace'a am lipsa de ceasornicariu.

Port.: Firesce.

Petru: Asiá d.-t'a vei avé bunetatea se chemi la mine pe dlu Rahovanu. Prayali'a lui e in ace'asi strada. 'Mi faci unu mare serviciu, pentru care 'ti voiu fi recunoscatoriu câtu voiu traf, mai multu, unu serviciu, pentru care 'ti dáu dáu-dieci de bani.

Petru: Nu trebue atât'a vorba — a merge in ace'asi strada, — si 20 de bani.

Petru: Déca vréi 30.

Port.: Pentru ce atât'a, domnule galantomu? suntu indestulitu si cu 20.

Petru: Pré bine. (A parte.) Făcui reu, cà 'lu rogái atât'a, darnici'a totu-de-a-un'a aduce baniuéla, pentru-cà celu vinovatu n'are nevoe se fia darnicu. (Portarulu ese. I-i striga) Ceasornicarulu Rahovanu, partea drépta.

Scen'a IX.

Cei de mai nainte, fara portariu.

Petru: Vai, câtu de greu e se te prefaci, — me sêmtu inse cu cev'asi mai usioru, — ceasornicariulu acel'a 'mi pare cá unu curcubeu, dupa o vijelie, — 'mi da sperantia nóua. — Of, Susana, déca s'ar' intêmplá se dîca, cà pagub'a ce-am facutu-o cu ceasorniculu, nu e mare!

Susana: Da, cà ai mai avutu si vre-unu câscigu pe de-asupr'a. (Se deschide usi'a spre odai'a Elenei.)

Petru: Asiá, acum éra vine dómn'a, — stăpânií asti'a totu-de-a-un'a te conturba. — Cátu de bine s'ar' sêmti omulu la ei, déca ei n'ar' fi aici. Fugu, se facu nerênduieála in salonu. (Ese in salonu.)

Scen'a X.

Susana. Elen'a.

Elen'a (întra, tiéne o sticluta si o bomboniera in mâna): S'a dusu déjà barbatulu meu?

Susana: Da, nu l'ati vediatu?

Elen'a: Ba, da, uitásemi inse se-i spunu cev'a.

Susana: Petru póte se-lu ajunga inca.

Elen'a: Ba, nu e nici o graba. (A parte.)

Voiám numai se-i dáu vre-o câteva bombóne si parfumulu meu. — A respirá cinev'a ceasuri intregi acelu aeru reu in sal'a tribunalului, — ce face si pe judecatori se adórná, — sermanulu meu Julianu. (Tare.) A, e gat'a rochi'a mea! Voiu póte-o deci imbracă déjà in sér'a acést'a?

Susana: Dá, déca asiu poté cumperá prime, déca esu inse afara nu voiu poté terminá rochi'a de timpuriu, ér' déca nu esu, 'mi lipsescu primele.

Elen'a: Eu le-asiu poté aduce.

Susana: Da, si e si mai bine, dómn'a le póte si alege mai bine cá mine.

Elen'a: Cám câti metri 'ti trebuescu la trupu si la mânci?

Susana: M'ai bine ar' fi, déca a-ti aduce unu darabu intregu, voiu restituí ce remâne.

Elen'a: Dâ-mi o mustra.

Susana: Dar' me rogu, fiti cu bagare de séma la colórea acést'a. Lil'a trebue alésa la lumina.

Elen'a: Plecu la momentu, cà-ci 'mi jace multu in interesu, de a imbracă rochi'a inca astadi.

Susana: I-ati face mare bucurie domnului.

Elen'a: Asiu fi preferitu o rochie albastra.

Susana: O déca ar' scî-o ast'a domnulu!

Elen'a: N'ai se-i spui nimicu. — Elu indata ar' fugi se cumpere un'a albastra.

Susana: Ce mai téma! Ce fericire de a avé o rochie asié de frumósa!

Elen'a (zimbindu, a parte): Cându vine dela unu soçiu atâtu de bunu! — (Tare.) Dâ-mi curêndu palari'a, Susana. (Susana se scóla.) Nu, remâi, — nu pierde nici unu momentu. (Ese in odai'a ei.)

Susana: O adeverata casatorie modelu! Inse prea fericita, — ast'a te face nedumeritu. A se mai iubi atât'a dupa o casatorie de patru ani, — e in contr'a naturei. (Suna clopotielulu la usi'a din midilocu.)

Scen'a XI.

Susana, Petru, Ceasornicarulu.

Petru (vine fórté agítatu din salonu): E aici, — cum 'mi bate mim'a! (Deschide, — Susana asculta la usi'a Elenei, càtra ceasornicariu) Slava Domnului, — 'ti multumescu, cà-ci de nu veniái 'mi faceái multa superare.

Ceasorn.: Vréi se vedi ceasornice? (Si pune palari'a pe scaunulu, unde lucrá Susana si scóte din busunariulu roculu o cutie cu ceasornice.)

Petru: Ba.

Ceasorn.: Asiá-dara nu esci d.-t'a.

Petru: Ba dá, dar' pst! (Catra Susana care-i face unu semnu) E aici dómn'a?

Susan'a: Da.

Ceasorn: D'apoi din ce cauza.

Petru: Caus'a d-t'ale e aici in launtru, vine — Susana, róga-te pentru mine, — sórtea mea acum se va hotari! (Trage pe ceasornicariu dupa sene in salonu.)

Susan'a (le urméza): Trebuie se audu senti'a, oh, dómna. (Merge din nou la feréstra.)

Scen'a XII.

Susan'a. Elen'a.

Elen'a (Imbracata gat'a de a esí): Mostr'a ast'a e prea mica, din ast'a nu-si póte face omulu idee despre impresi'a totala.

Susan'a: Voiu cáutá o bucata mai mare. (Iá corf'a de lucru si o pune in midíloculu mesei si cauta.)

Elen'a: Barbatulu meu nu se re'ntórce a-casa inainte de cinci ceasuri, jast'feliu avemu destulu tēmpu spre a probá tali'a. —

Petru (in salonu): Of!

Elen'a: Ce fú ast'a?

Susan'a (asculta. a parte): Petru geme!

Elen'a: Audisemi oftându, este cineva in salonu?

Susan'a: Petru, — cánta numai, dómna.

Elen'a: Unu tristu cántecu!

Susan'a: Vócea lui e atátu de falsa.

Elen'a: Ei, nu afi nimicu?

Susan'a: Aici.

Elen'a: Frumosu, acum me voiu grabi! (Toti prin midílocu.)

Scen'a XIII.

Susan'a. Petru.

Susan'a (Deschide usi'a dela salonu): De ce nu grigesci, Petre!? Dómn'a te-a audítu gemēdu! (Merge la més'a de lucru, pune in midíloculu mesei palari'a ce stateá pe scaunulu ei, stá inse locului.)

Petru (vine): Dómn'a?

Susan'a: S'a dusu. — Ei póte-se cev'a?

Petru: Dá! Suntu mántuitu! N'am spartu nici córd'a cea mare, nici spirál'a, nici tob'a, nici — nimicu. Dlu Rahovanu díce, cá n'are de a face si in trei díle ceasorniculu é' va fi frumosu si sanetosu si va stá la loculu lui de mai nainte. Ne trebuie dara inca trei díle. — Salonulu numai Dominec'a se intrebuintiéza. — Vai, par'ca mai resufli! Atát'a-su de fericitu! — Trebuie se te sarutu!

Susan'a (A terminatu rochi'a si o tiéne preste mán'a): Nu, nu, am suferitu eu destulu pentru badaraniile d-t'ale.

Petru: Acele s'au intēmplatu fàra voi'a mea! Acum inse scíu ce facu. (Vré se o imbraiosieze, ea se trage dela elu.)

Susan'a: Si eu, — de ace'a me si ducu.

Petru: Unde, uríto?

Susan'a: Se ducu dantele. (Ese prin midílocu, duce cu sene rochi'a.)

(Va urmá.)

CRESCEREA COPIILORU IN FAMILIE

DUPA CERINTIELE SCÓLEI.

— *Consilie practice pentru parinti.* —

(Urmare.)

I. Crescerea si ingrigirea trupului.

Trupulu omenescu, macaru cá este luátu inainte numai cá o unélta séu mai bine dísu, cá unu lavasiu alu sufletului, totusi este de lipsa cá si pe elu se-lu luámu in de-aprópe bagare de séma. De óre-ce adi este lucru cunoscutu si de intēplarile díluice intaritu, cá cu cátu trupulu este mai puternicu, mai vėtosu, sanetosu si bine-ingrigitu: cu atátu sufletulu, ce locuesce in elu, este mai viou, mai ageru si se mişca mai fàra impedeare intr'ensulu. Din potriua, cu cátu trupulu este mai slabu, mai nepotentiosu si bolnavitosu, cu atátu sufletulu dintr'ensulu este mai tristu si mai posomorítu. É' in intielesulu s. Scripturi, trupulu omenescu este lucrulu mániloru lui D.-dieu; elu este moscenirea s'a si se socotesce intre medularele acelea, alu càroru capu este Isusu Christosu. Trupulu va reinviá odata faciudu-se impreuna cu sufletulu moşténu imperatfei ceriului. Acestu scopu inaltu si frumosu alu trupului omenescu cere multe si grele de implinitu indatoriri dela acei'a, cari suntu hotaríti a se ingrigi de crescerea copiiloru.

Pentru-cá sufletulu, dara, se póta folosi cum se cade unélt'a s'a, adeca trupulu este de neaperrata lipsa, cá acestui'a se nu-i lipsésca nimic'a. Precum scriitoriulu are lipsa de condeiu bunu, cá se póta scrie cum se cade; precum croitoriulu are lipsa, cá fórfecile lui se fia bine ascutíte, se umble usioru si se fia facute dint'unu otielu bunu, totu asemenea si sufletulu, pentru-cá se-si póta impleni chiamarea s'a data chiar' de ziditoriulu nostru, cere cá trupulu se fia sanetosu, vėnjosu, puternicu, rabduriu si indemánatecu.

Cumu-cá sanetatea omului este comór'a cea mai scumpa, cea mai preciósa din lume, acést'a o scíti cu totii, dar' cumcá nu toti parintii se ingrigescu totu-de-a-un'a cum trebuie de sanetatea copiiloru lor. é' este pré adevératu.

Sanetatea e la D.-dieu, dícu unii parinti. Asiá dícemu si noi, dar' atunci trebuie se scímu si vorb'a ace'a, cá D.-dieu 'ti dà, dar' in traista nu-ti baga. Omulu e datoriu dara a-si bagá singuru in traista, adeca a se ingrigi singuru de sanetatea, ce i-a datu-o D.-dieu cá si unu daru scumpu, ce trebuie pastratu cu mare bagare de séma pâna la ceasulu mortiei. Pastrarea trupului in deplina sanetate atérna mai cu séma de urmátorele cerintie: hrana cum se cade, imbracaminte trainica si comoda, curatienie si regula intru tóte, lucrulu si odihn'a la tēmpulu loru s. a.

1. Hran'a: Omulu traitu bine, cá ori-ce fíntia asemenea lui este puternicu, vėnjosu si veselu la ori-ce lucru si in ori-ce vreme. A traf

bine inse, nu insemnéza a crede, cum se dîce, numai in mîncare, in beutura si in somnu, ci a dá trupului numai atît'a, decátu are neaperata lipsa, fâra a-lu imbuibá, cá nu traimu numai cá se mîncamu, se bemu si se dormimu, ci mîncamu, bemu si dormimu, cá se traimu, cá prin ajutoriulu loru se ne implenimu datori'a nóstra de ómeni pe paméntu si spre a ajunge la tiént'a data nóua de Domnedieu.

De-ací urméza pentru parinti un'a din cele mai mari indatoriri, de a ingrigi cá copii loru se fia hraniti bine, departe inse de a-i imbuibá si imbiá cu mîncari preste mîncari sub cuvéntu, cá numai asiá ar' cresce mai bine si ar' fi mai sanetosi. De asemenea este unu obicei de totu reu a deprinde pe copii inca de mici cu beuturi spirituóse, cum este de pilda rachiulu (vinarsulu), care pentru copii este mai multu otrava decátu leacu, dupa-cum v'ati dedatu a-lu numi. Totu o ast'feliu de otrava, nu mai puçinu rea in urmarile s'ale este, a lasá pe copii se mînânce póme necópte. Si preste totu imbuibarea in mîncari si beuturi nu numai la copii, ci si la ómeni mari, impedecea desvoltarea firésca a trupului si a organeloru dintr'énsulu, aduce bólele cu carulu si prin acestea arunca sanetatea in prapastie: cá sanetatea si cu nesatiulu in mîncare si beutura precum si cu implinirea totoruru pofteloru trupesci, intr'o casa impreuna nu potu gazdui si la omu tóte nu le poti gasi. Dar' precum este de rea imbuibarea in mîncari si in beuturi, totu asiá de rea este mîncarea si beutur'a pré puçina fâra rënduél'a séu negatita cum se cade. Cumpetulu si rënduél'a in mîncare si in beutura suntu cele dóue midilóce, care sengure suntu in stare a tiéne trupulu si sufletulu in deplina tarie si vioitiune din léganu si pâna la cele mai adénci betrânetie.

De-ace'a, nu uitati nici-odata a dedá inca de mici pe copii vostri la cumpetare, si rënduél'a in mîncare si beutura, ca odata dedati de mici cu aceste vîrtuti frumóse, ei nu se voru abate nici odata, cându voru fi mari; cá sciti vorb'a: cum apuci séu cum deprindi de micu, asiá faci cându esci mare, si invetiulu din fire n'are leuire.

2. Imbracamintea. Cá se ne acoperimu trupulu avemu lipsa de imbracamintea. — Imbracamintea nu se cere a fi in tóta vremea nóua, dar' a fi curata si trainica totu-de-a-un'a. Copii trebue imbracati cu haine trainice si pe lînga ace'a a-i dedá inca de mici a si-le pastrá curate si intregi. Ori-ce haina, fia pentru copilu, fia pentru copila, fia de véra, fia de érna, e de lipsa se fia larga, in voie, se nu stringa nici o parte a trupului, cá-ci atunci sângele nu circuléza cum se cade, din care pricina usioru se póte nasce vre-o bóla primejdíosa. Cu imbracamintea copiiloru, pe cátu va fi cu potintia este bine a ne luá dupa schimbarea vremei. Hainele cele mai bune si mai trainice pentru copii suntu acelea, care suntu facute din materii de casa. Femeile nóstre si mai cu séma cele dela tíera sciu lucrá din lâna, din cânepa si din nisce materii fórté bune si trainice. Multe din aceste

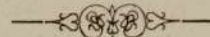
materii le vîndu apoi pe câte unu pretiu bagatelulu si pe urma mergu in bolte spre a-si cumperá postavuri, pânzarii si alte lucruri, pe care le-ar' poté cu iulesuire face din materiile de casa. Materiile de cumperatu nu suntu nici-odata asiá de trainice cá cele de casa, numai atátu, cá potu insielá mai lesne vederea omului, fiindu mai netede si mai facióse, dar' pentru ace'a pretiurile suntu intreitu si indiecit de mari, cá a'lu celoru de casa. Lucrurile fâcute de mânilé femeiloru nóstre române, au ajunsu a fi pretiuite si admirate de natiunile cele mai luminate si mai inaintate cá noi intru tóte, de ace'a ar' fi mare rusîne pentru o românca, a-si despretiui ea ius'a-si lucrulu mâniloru ei, si a-si portá copii imbracati cu haine facute din materii de bolta.

3. Curatieni'a. Curatieni'a este unu midilócu de frunte pentru a iulesni totoruru medulareloru si organeloru trupului se-si urmeze regulatu cursulu séu lucrurile loru. Curatieni'a este pentru omu ace'a ce este unsórea pentru o masina. Unu caru, de pilda, déca nu-lu uugi scártie; totu asemenea trupulu, déca nu-lu tîi curatu, curéndu devine murdaru, mirósa neplacutu, cu tîmpulu se umple de bube si de alte necuratienii, care aducu dupa sine alte bóle cu gramad'a, de care pré de multe ori numai sap'a si lopat'a ne mai potu scapá. Pe cându de omulu curatu fugu bólele, precumu fugu fóméa si saraci'a de omulu lucratoriu si pastratoriu. Ele se uita pe feréstra la omulu curatu, dar' se între in casa nu indrasnescu.

De ací urméza o alta datorintia de frunte pentru parinti, de a-si pazi pe copii totu-de-a-un'a in curatienie, é' cându s'au facutu mai marisiori si au inceputu a pricepe si ei ce este bine séu reu, trebue a-i dedá cá ei insisi se scie pastrá curatieni'a intru tóte.

(Va urmá.)

Joanu Dariu



Vedenie.

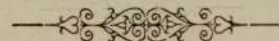
O nópte 'ntréga ne-amu iubitu,
Dar ah! in visu numai,
Si cându apoi m'am pomenitu,
Pierisi, nu mai erá,

Odorulu meu inchipuitu,
De ce, de ce te-ai dusu?
Tu care 'n sufletu m-ai saditu
Unu doru cumplitu nespusu!

De-atunci in visu — si desceptatu,
Te caútu necontentitu, —
Dar' nici macaru in visu vr'o dat'
Nu te-am mai intélnitu.

In loculu teu, adi prin isvoru
Vediui unu chipu prea cruntu —
Unu omu muncitu de chinu si doru,
Unu omu — cu pèru caruntu!

Teochar Alexi.



DIVERSE.

Cronica. — Scól'a civila de fete cu internatu. Relativu la starea acestui institutu nationalo-culturalu, Directiunea scólei impreuna cu corpulu profesoralu a susternutu Comitetului asociatiunei unu Raportu, din care am aflatu de lipsa a impartasi cetitorilor nostri baremi unele schitje.

1. Frecuentarea institutului, care in proportie cu anulu trecut s'a duplicatu aprópe, este o eclatanta dovada, cá institutulu acest'a se póte privi cá o necesitate pentru poporul românescu din patria. Pe bas'a contactului seu dílnicu cu publiculu esternu, Directiunea se sênte indreptatita de a crede, cá intru cátu privesce impopularea institutului cu eleve, numerulu acestor'a va cresce din anu in anu, si prin urmare din acêsta parte existenti'a institutului se póte considerá cá asigurata. — Dela parintii elevelor actuale séu din alte párti interesate la inaiutarea si desvoltarea institutului, Directiunea n'a primitu nici o intêmpinare, nici unu gravamenu, din care se se póta trage conclusiunea, cá n'ar' fi buna directiunea didactica séu educativa, ce s'a datu institutului in scurta vreme dela infiintarea s'a. — In legatura cu aceste Directiunea constata cu placere, cá toti factorii aplicati in institutu si-au facutu datorinti'a cu zelu si conscientiositate sustiêndu dupa poteri nivoulu pedagogicu alu institutului la dorit'a inaltime. — Singur'a obiectiune, care Directiunea o-a auditu adesea, este ace'a, cá intretiênerea elevelor in institutu este pré scumpa in proportie cu poterile economice ale poporului nostru. La acêst'a directiunea a reflectatu, cá póte in proporti'a amintita asiá va fi, dar' nici decumu nu este asiá in proportie cu ce'a-ce institutulu ofera elevelor pentru spesele, cari le pretinde. Ba din contra, Asociatiunea a datu si dá pâna acum'a sume considerabile dela sêne pentru intretiênerea corespundietóre a institutului si a elevelor. Considerându inse cá in modu permanentu nici Asociatiunea nu va fi in positie de a sacrificá anu de anu cu miile pentru institutulu seu si considerându mai departe, cá façia cu obiectiunea generala mai susu atinsa taxele actuali, déca nu voru poté fi reduse, la totu casulu urcá nu se voru poté, Directiunea s'a gânditu seriosu la pasii ce suntu de recomandatu pentru a echilibrá situatf'a materiala a institutului; si a aflatu, cá singurul modu de a ajunge acestu scopu, ar' fi obtiênerea unei mai eftine alimentari a elevelor, eventualu láundu-se acêst'a pe viitoriu in regie proprie. — Directiunea din parte-si recomanda portarea menagiului in regie propria, cá-ci in acestu modu prelânga o administratie buna nu numai s'ar' poté obtiené o micșiorare a speselor de intretiênere, ci totu-

odata s'ar' poté folosi bucatari'a si magazinulu de alimente dreptu celu mai potrivit materialu de praxa si intuitiune la instruarea elevelor in economi'a de casa, ce'a-ce sub impregiarile de astadi nu se póte face, desí economi'a de casa, intr'unu institutu de categori'a si cu scopurile institutului nostru pretinde cea mai caldurósa considerare.

II. Starea sanitara a institutului in anulu acest'a a fostu cátu se póte de buna, mai buna cá in anulu scolaru trecut.

III. Cátu pentru mersulu instructiunei directiunea constata cá, desí nu s'a trecut inca cu deseversire preste greutatile inceputului, totusi nu exista motive de nemultumire cu rezultatele obtiênute. — 1. Greutatea cea mai mare, care impedece mersulu sistemicu alu instructiunei este, cá nu numai in clas'a prima, ci in tóte clasele, contingentulu celu mai mare alu elevelor este venitu dela institute straine. — In urmarea acestei impregiarari Colegiulu invetiatorescu a trebuitu se intimpine mari greutati pâna a adusu pe unu nivou didacticu elemente atátu de diferite in pregatire, dintre care unele nici cunoscintiele cele mai minimale nu le-au avutu din limb'a literara românesca. — Acestu inconvenientu este inse de natura de a se micșiorá din anu in anu, dupa-ce scól'a va avé publiculu seu stabilitu, din care minoritatea, ér' nu cá de presentu majoritatea, se va recrutá dela institute straine. — 2. Totu cámu atátu de pagubitoriu, cá celu precedentu este si inconvenientulu, cá multe dintre eleve nu s'au in scrisu si n'au inceputu a cercetá scól'a de-odata cu inceputulu anului scolaru. — Cu deosebire la inceputulu anului scolaru acestu inconvenientu este fórte sêmtitu, cá-ci venindu in fie-care dí câte un'a séu mai multe eleve nóue, invetiatorii suntu siliti a perde intréga lun'a lui Septembre cu introduceri fára a poté intrá in materi'a de instructiune prescisa. Directiunea crede inse, cá acêst'a nu numai trebue, ci se si póte usioru delaturá, déca se va decide: — a) Cá têmpulu din inscrieri se se fic-eze in modu irevocabilu numai pentru cea dintâiu septemâna a semestreloru, adeca dela 1—8 Septembre si dela 1—8 Februarie, ér' dela acêst'a abatere se se póta face numai in casuri, cându elevele cari ceru inscrierea, voru documentá prin atestatu medicalu, cá au fostu impedeate prin morbu de a se inscrie la têmpu; si si in asemenea casu numai déca elevele respective prin documentele scolare séu prin esamenele de primire voru dá destula garantia, cá voru fi in stare a invetiá din sirguintia proprie materiile propuse in têmpulu absentatu. — b) Cá tax'a de internatu, respective Didactrolu se se statoréscu in sume anuali, ér' nu lunari cá pâna acum'a. Acêsta mesura Directiunea crede, cá se va dovedí corespundietóre si pentru statorirea budgetului si simplificarea administratiei si totu-odata va dá garantia, cá nimenea dintre parintii séu tutorii elevelor nu le va tiêné pe aceste câte o luna séu mai multu a-casa pentru a face economii, ce'a-ce de

altmentrelea Direcțiunea nu are motive de a afirmá, că s'ar' fi întemplatú pâna acum.

3. Institutulu sênte fôrte multu greutatile, cari provinu din defectuositatea literaturii didactice. — Ori-cine va poté se apretieze aceste imense greutati cu cari se lupta invetiatoriulu, cându de o parte este legatu de normele planului de invetiamentú, ér' de alt'a este tiênutu se se folosésca de câte unu manualu, ce a fostu compusu fâra considerare la aceste norme, séu chiar' fâra considerare la etatea si la gradu'u de desvoltare intelectualá a elevelorú. Totu acele greutati suntu de întempinatu si acolo, unde manualulu lipsesce cu totulu, pre cându prin ordinatiuni dela locurile mai inalte este strictu interdísu de a dá elevelorú dictate séu manuscripte despre materi'a de instructiune. — In vederea acestui incontestabilu neajunsu, comitetulu asociatiunei va avé â se gândi si din partea s'a la sanarea posibila a reului, făcându cev'a pentru incuragiarea si sprigiunea materiala a autorilorú, cari voru poté si voru voi a publicá manuale, de cari se se póta ajutorá si institutulu Asociatiunei.

IV. In sfêrsítu va fi bine a face pasi necesari, cá in privati'a personala institutulu se ajunga câtu se póte de curêndu la stabilitate, cà-ci este lucru mai multu cá naturalu, cá desele schimbari personale au influentia rea nu numai in ce'a ce privesce reputatiunea externa, ci mai alesu din consideratiuni cu multu mai importante de natura pedagogica, din care cea mai de frunte este, cá trecându instructiunea si preste totu intrég'a ac-

tivitate educativa pré desu dintr'o mâna intralt'a si trebuindu se se obicnuésca elevele pré desu cu individualitatile diferite ale invetiatorilorú si crescatorilorú, usioru s'ar' poté întemplá se se furisizeze in propri'a lorú individualitate sêmburele nestatorniciei, prin care impregiurare si-ar' alterá desvoltarea caracterului, adeva scopulu ceru mai adevveratu alu educatiunei.

Iacobu Bolog'a,

consilieru alicu transilv. reg. in pens., Cavaleru alu ordului Corón'a de feru cl. III., vice-presiedinte alu Asociatiunei transilvane pentru lit. rom. si cult. pop. romanu, presiedinte alu Direcțiunei instit. de cred. si economii „Albin'a“, membru alu sinodului archid. gr-or. si fiscalu alu consist. metropol. gr-or., membru alesu alu represent. Comitat. si orasiului Sibiu, precumu si alu fundat. fericit. „Gozsdu“, membru alu Direct. bancel gener. de asig. „Transilvani'a“, membru onorariu alu societatiiei geografice din Bucuresei etc. etc.

dupa scurte suferintie in 18/30 Maiu la 1/28 ore deminétia si-a datu nobilulu sufletu in mânilé Creatorului — in etate de 70 ani.

Reposatulu se bucurá de mare stima inaintea totoruru connationalilorú sei, cá unulu care in tóta viétia s'a a fostu unu caldurosu spriginitoriu alu causei poporului romanu, si a contribuitu cu multu zelu si cu multa bunavointia la inaintarea lui pe tóte terenele. — Iacobu Bolog'a s'a distinsu in cariera s'a de functionariu alu statului prin deosebita aptitudine si diligintia, asiá cá in 1863 elu fú decoratu cu inaltulu ordinu „Corón'a de feru,“ ér' mai târdiu fú numitu consiliariu reg. la curtea aulica. — Schimbarile politice din 1865/6 au adusu cu sine pensionarea si retragerea lui in viétia privata. De-atunci încóce Iacobu Bolog'a a desvoltatu o insemnata activitate pe terêmulu culturalu, besericescu si economicu. Dela 1870 a statu in fruntea comitetului Asociatiunei transilvane, parte cá presiedinte, parte cá vice-presiedinte. Institutulu „Albin'a“ lu numera intre membrii sei fundatori cei mai activi. — Meritele reposatului voru remáné neșterse in memori'a connationalilorú sei.

Gluma. — Dovéda de dragoste.



— Ei, ei, soția draga, că tare ai saratu sup'a ast'a!

— Vedi, scumpule, numai de ace'a o am saratu asié de tare, că se-ti dovedescu cătu de multu te iubescu.

Proprietariu, Redactoru respundietoriu si Editoriu: NICOLAE FEKETE-NEGRUTIU.

Gherl'a. Imprimari'a „Auror'a“ p. A. Todoranu 1888.